

Vår ref. 26/23754 - 1
Saksbehandler Mona Storbrua
Dato 05.10.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
109/26	Bystyret	15.10.2026

Prinsipiell avklaring om valgkomite i selskaper kommunen har eierandel

Ordførers innstilling

1. Vedlagte utkast til formuleringer i vedtekter og selskapsavtaler knyttet til valg av styremedlemmer og valgkomite vedtas som retningsgivende
2. Vedlagte veiledende retningslinjer for valgkomiteen vedtas.
3. Bystyret ber om å få til behandling vedtekter/selskapsavtaler for selskap hvor det er behov for å innarbeide formuleringer slik det fremgår av vedtakspunkt 1.

Bakgrunn for saken

Behov for felles og prinsipiell avklaring på hvordan valgkomiteer skal organiseres i selskaper kommunen eier helt eller delvis.

Saksfremstilling

Sentrale anbefalinger ved valg av styremedlemmer

Det finnes flere sentrale anbefalinger for hvordan god eierstyring skal praktiseres ved valg av styremedlemmer.

Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse - NUES omtaler valgkomite i "Den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse" i punkt 7. Der fremgår det at valgkomite bør vedtektsfestes. I tillegg fremkommer det en rekke anbefalinger til valgkomite, valgkomiteens arbeid og sammensetning.

KS anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll omtaler valgkomite i sin anbefaling nr. 10. Der anbefales det å ta inn ordningen med valgkomite i vedtekter og selskapsavtale. I tillegg følger her også en rekke anbefalinger til valgkomiteens sammensetning og arbeid. Noe av det sentrale i anbefalingen fra KS hitsettes:

"Det bør være forsvarlige og gjennomtenkte prosesser rundt valg av kandidater i styrene med fokus på kompetanse og personlige egenskaper. Ansvar, rolleforståelse og habilitet er

viktige tema. En valgkomité kan arbeide langsiktig og bruke god tid på å kartlegge og finne egnede styrekandidater med den rette kompetansen og bidra til at helheten ivaretas ved den endelige sammensetningen av styret.

Representantskapet/generalforsamlingen bør velge leder av valgkomitéen."

Samfunnsbedriftene, tidligere KS Bedrift, som er den største arbeidsgiver- og interesseorganisasjonene for kommunale selskaper har tilsvarende anbefalinger som NUES og KS. Samfunnsbedriftenes artikler på nett "Eierstyringsskolen" anbefales. I artikkel 7 finnes omtale av styret. <https://www.samfunnsbedriftene.no/eierstyring>

Revisjonens anbefalinger fra siste eierskapskontroll

Høsten 2025 har revisjonen gjennomført en eierskapskontroll i Porsgrunn kommune, hvor de også har vurdert styrevalg og prosesser. Deler av revisors anmerkning knyttet til dette, som også har relevans for Skien kommune, er følgende:

«Greve Biogass og Grenland Brann og Redning benytter valgkomité til styrerekuttering. Styrerekutteringen i GREP forstår vi slik at de fire eierkommunene foreslår hvert sitt styremedlem, og det synes som at valgkomiteen ikke har noen reell funksjon. Det framstår som at styrevalgprosessen i GREP i liten grad er egnet til å ivareta en samlet vurdering av styrets sammensetning, noe som kan gjøre kompetansen i styret mindre komplementær. Ordningen kan også bidra til svekket rolleforståelse, ved at styremedlemmene kan oppleve at de skal representere eier inn i styret, og ikke ivareta selskapets interesser.»

Så kan det reflekteres over om denne kommentaren, som omhandler GREP, også kan være dekkende for flere av de selskap kommunen eier.

Skien kommunes eierskapsmelding

Skien kommunes eierskapsmelding omtaler i punkt

3.5 Eiers valg av representasjon

Eiers valg av styrer/representantskapets sammensetning skal sikre at styrer er valgt utfra kompetanse, kapasitet, mangfold, og kjønnsbalanse. Sammensetningen skal være tilpasset virksomhetens behov både med hensyn til antall og kompetanse. Dette innebærer at styremedlemmene må ha nødvendig kompetanse og kapasitet til å kunne realisere eiers målsetninger. Utvelgelsen skal besluttet utfra styrets samlede kompetanse innenfor bransjekunnskap, økonomi, juss og samfunnsoppdrag. Det skal foretas en vurdering av om en fra Bystyret bør være representert i styret. For å sikre kontinuitet og kompetanse, skal det velges numeriske varamedlemmer til styrer. Eier skal gjøre bruk av valgkomite.

Dagens praksis

I flere selskaper hvor Skien kommune er eier/deltaker, er det ordførerne i eierkommunene som er valgt av representantskapene som valgkomité. Dette gjelder:

- Renovasjon i Grenland IKS (RIG), jfr. representantskapssak 18/23 og selskapsavtalens pkt. 8
- Grenland brann og redning IKS (GBR), selskapsavtalens § 3-3, samt retningslinjer for valgkomitéen.
- Grenland Havn IKS (GH), jfr. retningslinjer for valgkomitéen som ble vedtatt i bystyresak 12/26
- GREP Grenland AS, ordførere representerer eierne og fungerer i praksis som valgkomité

Det kan synes som om flere av representantskapene i IKSene har falt ned på en løsning med ordførerne som valgkomite de senere år.

Andre selskaper som Gea Norvegica IKS, Visit Telemark AS, IKA Kongsberg IKS, Sør-Øst 110 IKS har andre løsninger for valgkomité.

Utfordringer med dagens praksis

Det er trolig en større utfordring enn nødvendig å overholde eierskapsmeldingens forventninger til komplementær kompetanse når ordførerne fungerer som valgkomité. Ordførerne sitter ikke så tett på styrene at de har nær kompetanse om hvilke utfordringer/behov for endringer som selskapene/styrene i selskapene står overfor. I tillegg kan både politiske hensyn og geografiske hensyn få for stor vekt når ordførerne er valgkomite.

Ordførerne har i hovedsak andre oppgaver enn å være valgkomite. Når flere selskaper ender med å velge ordførerne som valgkomite, er det grunn til å se på om dette arbeidet kan faglig løses bedre ved å organisere arbeidet med valgkomite på annen måte.

Forslag til endret praksis

Det foreslås at ta inn bestemmelser om valgkomité i vedtekter og selskapsavtale. Bestemmelsene som tas inn, skal utformes slik at ordførerne ikke velges som valgkomité, men at det velges en egen valgkomité for hvert AS og for hvert IKS.

For aksjeselskaper skal valgkomiteen bestå av tre medlemmer og et varamedlem. En av valgkomiteens medlemmer skal velges blant aksjonærenes kommunedirektører. For øvrig henvises det til vedlagte formulering som tas inn i vedtektene til aksjeselskapet.

For interkommunale selskaper skal valgkomiteen bestå av representantskapets leder og nestleder, samt ytterligere et medlem som velges blant eiernes kommunedirektører. For øvrig henvises det til vedlagte formulering som tas inn i selskapsavtalen til selskapet.

I tillegg foreslås det veiledende retningslinjer for valgkomiteen. Det henvises til vedlegget.

Både formuleringer og retningslinjer har vært til drøfting i ordførerkollegiet i Grenlandssamarbeidet.

Formelt er det slik at et vedtektene til et aksjeselskaps vedtas/endres av generalforsamlingen. Retningslinjer for valgkomiteen bør også vedtas av generalforsamlingen.

Selskapsavtalen til et interkommunalt selskap vedtas av bystyret. IKS-lovens § 4 angir rammen for endring av selskapsavtalen. Endring av selskapsavtalen, for å være tydeligere på valgkomiteens sammensetning og arbeid, bør gjøres av bystyret.

Effekten av saken

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ikke relevant
Konsekvens for klima på kort og lang sikt		X		
Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt		X		
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv		X		

Konsekvens for folkehelsen, herunder vurdering av tilpasning til aldersvennlig samfunn		X		
--	--	---	--	--

Ordførers vurdering og konklusjon

En endret praksis ved valgkomite og valgkomiteens arbeid vil bringe valg av styremedlemmer i tråd med hva som er anerkjente anbefalinger fra KS, NUES, samfunnsbedriftene, samt dokumentere en god oppfølging fra revisjonens eierskapskontroll.

Dersom bystyret er enige i den prinsipielle endringen denne saken legger opp til, vil det være naturlig at ordfører fremmer egne saker for de selskap hvor det er behov for å gjøre slik endring. Det vil blant annet være:

- GREP Grenland AS
- Renovasjon i Grenland IKS
- Grenland Havn IKS
- Grenland brann og redning IKS

Ordførers konklusjon fremgår av forslag til vedtak.